

Γκόλφω Μαγγίνη

Καθηγήτρια Νεότερης και Σύγχρονης Φιλοσοφίας,
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Φαινομενολογική Φιλοσοφία και Ψυχιατρική

Η σύζευξη φαινομενολογίας και ψυχιατρικής, αν και μοιάζει στο πρώτο άκουσμα, παράδοξη, διατρέχει μια μακρά τροχιά σε συγγραφείς τόσο διαφορετικούς όσο ο Ludwig Binswanger, ο Henry Maldiney, ο Medard Boss. Σ' αυτήν έρχονται να προστεθούν προσεγγίσεις όπως η σφρολογία του Alfonso Caycedo, η οποία υπήρξε ένας από τους τελευταίους μαθητές του Binswanger τη δεκαετία του '60 ή η εστιασμένη στην ύπαρξη θεωρία του Carl Rogers, ο υπαρξισμός του Rollo May, μεταξύ άλλων. Μέσα σ' αυτήν την τόσο μεγάλη πολυσχέδια ρευμάτων και θεωρήσεων, υπάρχει άνωθεν περιθώριο να κάνει κανείς λόγο για φαινομενολογική ψυχιατρική, όπως κάνει λόγο για τη ψυχανάλυση στον Φρόυντ ή τον νευροβιολογισμό των νοη Μπακακω και Μουγκου. Ανεξάρτητα από τη θέση και τη λειτουργία ενός φιλοσοφικού ρεύματος, όπως η σύγχρονη φαινομενολογία, στο πλαίσιο της ιατρικής –με όρους θεωρίας ή/και θεραπευτικής πράξης– το βέβαιο είναι ότι ψυχιάτροι όπως ο Ludwig Binswanger ασήγαγαν στη ψυχιατρική θεωρία και πράξη μια σειρά από προβληματικές, όπως αυτές του χρόνου, της σωματικότητας, του άλλου, καθώς και έννοιες όπως αυτή του Dasein και του «μέσα-στον-κόσμο-Είμαι» της χαϊντεγκεριανής υπαρκτικής αναλυτικής, πρακμένου να ανανεώσουν το εννοιολογικό και μεθοδολογικό οπλοστάσιο της ψυχιατρικής, οικοδομώντας νέα θεωρητικά «παραδείγματα» όπως η Daseinsanalyse. Αλλά και αντιστρόφως: η μελέτη συνθησιακών καταστάσεων, όπως η ψύχωση, δίνει τροφή στον φαινομενολόγο, καθώς ρίχνει ένα νέο φως στην περίπλοκη φύση των υπαρκτικών φαινομένων, όπως η χρονικότητα ή η διυποκειμενική υφή των θυμικών καταστάσεων. Ξεκινώντας, στην αυγή του εικοστού αιώνα, από την αντίδραση στην εξάρτηση της ψυχιατρικής από τη νευρολογία, αλλά και από την πειραματική ψυχολογία, των οποίων η θεσπικής έμπνευσης αναγωγή του ψυχισμού σε ψυχοφυσικά γεγονότα αποκρούεται, για ψυχιάτρους όπως ο Binswanger, την αληθινή φύση των φαινομένων της συνείδησης, τα οποία δεν ανάγονται ούτε σε μια μεταφυσικά εννοούμενη ψυχή, αλλά ούτε και σε έναν φυσιοκρατικά εννοούμενο εγκέφαλο.

Λέξεις-κλειδιά: Φαινομενολογική ψυχιατρική, θετικισμός, Daseinsanalyse,
Husserl, Heidegger, Binswanger